

## REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bd. Regele Ferdinand No. 5.  
(Tipografia L o v r o v & Co).

## A R A D.

Redacția din ORADEA:  
Strada Regele Carol II. No. 14.Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,  
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

## DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Apare zilnic la orele 3 după amiază

## Informatorii din Arad ai presei budapestane

Un cititor reîntors din Ungaria ni-a trimis o tăietură scandalos de nostimă din numărul dela 17 Martie crt. al ziarului iredentist „Magyarság”. Sub titlul: „Românii au băgat în gura morții o familie maghiară”, se publică o corespondență din Arad, în care cunoscuta tragedie familiară dela Arad, a bețivului Iosif Szabó și a copilașilor omorâți de el cu toporul, e redată astfel:

„În comuna Bocság de lângă Ineu rotarul în vârsta de 34 de ani Iosif Szabó a comis un îngrozitor măcel asupra familiei sale. Szabó, în toiu noapții, a tăiat cu cuțitul beregata celor patru copii ai săi, apoi i-a tocat pe micuții muribunzi cu securea în cap. După îngrozitoarea faptă și-a tăiat și el beregata, și s'a mai străpuns și în inimă. Dimineata, vecinii l-au găsit pe tată și pe cei patru copilași ai lui morți.

„Szabó și familia sa au fost victima unei prigoane politice.

Primarul și preotul român ai satului locuit în cea mai mare parte de români au proclamat boicot printre români în contra tânărului și sârguitorului meșerias, ceea ce a avut ca urmare că de-un an nefericitul n'a mai găsit de lucru. Rând pe rând și-a vândut tot ce avea, și cu toate că fusese chemat în învecinatul Ineu locuit în majoritate de unguri, a declarat că rămâne cu orice preț în sat, și nu se lasă dat afară de români. Acum câteva zile, apoi, i s'a vândut la licitație pentru impozit ultimele lucruri ce i-au mai rămas, și, fiindcă injurase pe executori, a fost dus la jandarmie și amenințat că i se ia pe baza legii de apărare a statului brevetul. Din cauza aceasta nevastă-sa a avut mai multe controverse cu plutonierul de jandarmi, și drept urmare a fost arestată și deținută peste noapte la post. Nefericitul om, după cât se vede, ajuns să nu-și mai stăpânească nervii, n'a mai putut suporta această umilire și prigoană, și s'a refugiat cu copii cu tot în gura morții”.

Iată în ce chip infernal minte corespondentul din Arad al iredentistei foi budapestane „Magyarság”. Din cauză că tatăl bețiv și scelerat nu purta nicio grijă celor patru copii ce-i avea, nevastă sa trebuia să-i susțină din furturi; a fost arestată, și sceleratul tată, deșteptându-se în el orgoliul bețivănesc, a găsit că nu poate suporta asemenea rușine (rușinea că-și vede nevasta arestată, și nu rușinea că a făcut din ea o hoată), s'a apucat și și-a căsăpuit copiii, după două ceasuri a ascuțit în fața lor sătărul. Și această ispravă de denaturat, de criminal fără peche, e numită de corespondentul din Arad al foi iredentiste prigoană valahă, cu dichisuri în

## Note zilnice

caricatură e vorba de boicot, de o victimă sârguitoare, de licitații, etc., etc.

Firește că dacă știrea ce am reprodus-o mai sus era ispravă redacțională, n'ar fi nimic de zis. Nu e nici întâia nici ultima mistificarea infernală cu care își tratează cititorii redacțiile iredentiste dela Budapesta. E vorba însă de-o transmisie dela Arad. Un corespondent din Arad inventează pe socoteala României toate bestialitățile câte încap într'o minte maghiară, și România-i tolerează, fără să caute cinei, fără să-i măsoare turul pantalonilor și să-l dea de-a bușilea peste graniță.

Dar să ne mai mirăm că agenții ce mișună printre noi ai iredentiei ungurești transmit presei budapestane asemenea insaniități, când nu se ia nicio măsură în contra cetățenilor maghiari cari împânzesc redacțiile maghiare dela noi și-și etalează îndrăznelile prin ziare ca „Aradi Közlöny”?

Nu te mai poate mira nimic în țara asta ospitalieră până la ultima uitare de sine!

### In chestia coșarilor

Ministerul de industrie unguresc a adus zilele acestea un regulament prin care se sporesc circumscripțiile hornarilor, reducându-se raza circumscripțiilor astfel, ca să n'arbă la țară venituri mai mari de 7 mii pengő, iar la oraș de 12 mii.

Insăși Ungaria, deci, care ni-a lăsat moștenire breasta privilegiată a coșarilor (cu privilegiul ce trec din tată în fiu, în fiică, noră, ginere, etc.) se atinge de privilegiile coșarilor, numai la noi aceste privilegii antiromânești trebuie păstrate intacte!

## Iredentismul și școlile din Ungaria

de Z. Păclășeanu

Propaganda revizionistă maghiară a cuprins dela început chiar, în raza ei de acțiune, școlile de toate categoriile. Conducătorii Ungariei văd în generația care se formează acum marele rezervor de energie națională care va reface granițele milenare ale patriei.

În 1920, Liga pentru apărarea integrității teritoriale a Ungariei tipărește broșura „Nem! Indrumare pentru școlile”, scrisă de învățătorul de stat Ioan Haler. În prefața acestei „Indrumări”, cetim: „Deci iredentism maghiar în școala primară!... Școala nu trebuie să ia cunoștință de Ungaria ciuită; a instrui elevii ori a i face să învețe despre teritorii pierdute, înseamnă trădare de patrie, pentru că acestea sunt teritorii numai ocupate, iar

## Să ia ființă Arhivele Aradului

Ne-am mai ocupat în acest loc de destinația ce a voit să i-o dea cineva palatului fostului ziar „Românul”, transformându-l într'un muzeu arădan.

Firește, ne-am opus energic acestei idei, pentru că nu n'țelegem să se ia alte eventuale destinații utile palatului „Românului”, când avem un Palat Cultural tocmai bun pentru un muzeu, un Palat Cultural care acum două săptămâni când ne ocupam de această chestie, s'ida încă suferințele românilor arădani exhibând într'o sală întreagă răpita altei destinații românești, provocătoarele steaguri roșii-albe-verzi, ne-istorice prin nimic, ce le-au fost depus acolo după diversele festivități iredentiste comemorativei revoluției lui Kossuth. La ce mai trebuia un nou muzeu, înființat prin răpirea palatului „Românului” dela altă destinație, când Palatul Cultural are săli destule

pentru un muzeu, numai să se dea afară vestigiile Ungariei ce nu-și au locul acolo?

Iată că acum se emite o nouă idee.

Prin revista „Hotarul” pâr. dr. G. Ciuhandu propune să se înființeze o instituție publică în care să-și găsească adăpost arhivele tuturor instituțiilor publice din Arad, spre a fi salvate dela o eventuală pieire și a fi puse la dispoziția oricărui cercetător.

Subscriem cu toată nșuflețirea la acest postulat, adăugând că palatul „Românului” ar fi tocmai bun pentru „Arhivele Arădane”.

E vorba să se asigure pe seama posterității și să se dea acces la ele fiecărui cercetător, arhive de cel mai mare preț pentru trecutul românesc al acestui oraș și al acestui ținut reclamat de revizionști, arhive cari stau astăzi sub lacăt, sau sunt deadreptul

primejduite acolo unde sunt.

Slavă Domnului, Aradul are în pivnițele sale publice adevărate tezaur, pe cari nu trebuie decât să se găsească cineva să le opună celor ce râvnesc din nou acest scump pământ românesc. Arhiva Csányi dela Palatul Cultural, ferită de custozii ei de orice ochi cercetător, arhiva tribunalului, arhiva primăriei, arhiva foarte bine îngrijită a prefecturii, arhiva episcopiei, sunt adevărate tezaur pentru trecutul românesc al Aradului și al ținutului Arădan, — rămâne numai să fie date folosinței publice.

Pentru că un lucru trebuie să se știe:

Atâta vreme cât documentele Aradului și ale ținutului arădan vor sta prin beciuri ca până acuma, acțiunea antirevizionistă a arădanilor se va limita tot la ce e astăzi.

### Iredentism prin sport...

## Scandaloasa „gală” internațională la Arad

— Intervenția Ministerului de Interne —

Nici n'a trecut o săptămână dela scandalul cu vandalismele membrilor evreo-maghiari dela A. K. E., — cari au devastat terenul din Parcul Eminescu din Arad fiindcă a fost dat unei societăți românești, și iată că aceste două minorități ale Aradului și-au dat din nou cărțile pe față, arătând cu ocazia matchului de football de Duminecă, întâia zi de

Paști, dintre F. C. Szeged (Ungaria) și Gloria Cfr., loialitatea ce o acordă țării noastre, printre ai cărei cetățeni, — din nefericire! — se numără și dânșii!

În tot decursul matchului, nu s'a putut auzi peterenul depe malul drept al Murășului decât: „Éljenek a magyarok és Magyarországnak, tempo magya-

rok” etc. („trăiască ungurii și Ungaria, înainte, maghiari, etc.)

Spectatorul român a trebuit să asculte aceste răcnete timp de aproape două ore. Căci dacă reacționau cum trebuia și cum ar fi reacționat oricare popor civilizat, s'ar fi reclamat la Liga Națiunilor și la toate celelalte foruri (Continuare în pag. IV-a).

## Iredentismul și școlile din Ungaria

de Z. Păclășeanu

caracterul definitiv al acestei ocupații nu-l putem recunoaște niciodată”. Broșura dă instrucțiuni membrilor corpului didactic cum să predea în școle, în sens iredentist, geografia, istoria, cântul, economia politică, cetitul, istoria natu-rală și matematica. Privitor la predarea geografiei, „Indrumarea” scrie (pag. 10—11): „Dacă chiar ar exista o mie de tratate de pace, copiii maghiari nu trebuie să învețe că Timișoara, Aradul, Clujul, Oradea, Koșice, Bratislava, Zagreb, Fiume sunt orașe românești, sârbești, cehe și italiene și că Transilvania, regiunile sudice, nordice și de vest sunt teritorii ale unor state străine. Precum am învățat până acum 71 județe, așa vom face și în viitor. Zadarnic e și Versailles,

și Neuilly, și întreaga Antantă; județele maghiare sunt 71 la număr, cu nici unul mai puțin”.

„Asociația profesorilor secundari” din Ungaria a publicat concurs pentru cel mai bun „Catechism național maghiar”, al cărui scop ar fi educația patriotică a tineretului școlar. Premiul întâi a fost obținut de lucrarea „Catechismul național maghiar” al profesorului Ioan Karolyi. Cartea a apărut în editura Asociației Profesorilor secundari, în 1922, cu prefața scrisă de președintele asociației amintite. Catechismul este scris în forma obișnuită — cu întrebări și răspunsuri — a catechismelor din care se predă învățământul religios în școle. Rostul acestui „Catechism național” îl definește autorul în răspunsul la întrebarea întâia. „Ce este catechismul național maghiar?” — Răspuns: „Catechismul național maghiar este glasul de protestare al dreptății maghiare batjocorite și răstăgănite pe

cruce la Trianon. Scopul lui este unirea tuturor inimilor în năzuința de a reface frontierele istorice ale patriei și de a elibera pe frații căzuți în cruntă robie”.

Reproducem câteva „întrebări” împreună cu „răspunsurile” lor, pentru că ele caracterizează spiritul în care, cum vom vedea, se face instrucția în școlile publice ale statului vecin.

Întrebarea 8: „Națiunea maghiară are drepturi asupra teritoriilor deslpite prin tratatul dela Trianon?”

Răspuns: „Națiunea maghiară are dreptul, tot atât de indiscutabil, la teritoriile pierdute prin tratatul dela Trianon, cum îl are oricare stat european, cu aceeași vechime ca Ungaria, la teritoriul său”.

Întrebarea 30: „Avut-au statele vecine drepturi istorice să ocupe teritoriile care le-au fost cedate prin tratatul dela Trianon?”

(Continuare în pag. II).

Locul de întâlnire a publicului românesc e la

**Caffée-Restaurantul CENTRAL**

de sub conducerea lui IOSIF PFERSCHY

Intrarea prin strada Alecsandri

Meniu după listă: 20 lei — Bucătărie specială — Vinuri de Podgorie — Bridge și rummy

# De toate și amestecate

## Chestii timișorene

### Când n'are omu' noroc!...

Fie de svonul cu demisia, — care i-o fi surprins cu multe treburi nearanjate încă, — fie din altă pricină, destul că... s'au cam fâstăcit domnii din fruntea bucatelor timișorene: dr. Mitru Răspopitu și dr. Aram-„Danubia“, (supranumit mai recent și... *Dalaiama Bdnatului*), când au fost informați, în Vinerea Mare, că ese din țară d. Dinu Brătianu și că drumul la Roma e prin Timișoara...

Poate că dumnealor ar fi voit să facă și pe ciocoi (nu ca părintele urbei, d. profesor Coman, care și de data aceasta a dovedit cu prisosință că nu dau greș calculele d-sale, cele matematice, nu cele biliare... ferească Domnul s'aibă și de acestea), de s'au dus să-l întâmpine pe domn' președinte numai cu câteva secunde, potrivit „mersului“, înaintea sosirii trenului, în gara „Fabrică“. „Simplonul“ însă, le-a făcut figura... A sosit cu câteva minute mai devreme decât în mod obicinuit. (S'ar putea bănu... fiindcă se găsea într'insul d. Dinu Brătianu și mecanicul s'o fi zorit să-l ducă... mai rapid, către ținta călătoriei ce întreprinde!).

Numai depe urma zelului d-lui inspector Bodea (ce-l depe pentru toți oamenii zilei dealfel, indiferent de culoare...), că, a întârziat puțin plecarea trenului din gara „Domnița Elena“, au mai reușit frunțașii prea comози, — cari veniseră pe urmă în goana automobilului dela „Fabrică“ la „Domnița Elena“, — de-au schimbat câteva cuvinte cu d. Brătianu. Altfel, tot numai d. Coman, cu prudența și socotelile d-sale de matematician, ar fi fost cel întâi prezent și la acea întâmpinare.

A doua zi, — acelaș „birou de informațiuni“ dela centru, care nu-i cam informează corect pe leader-ii timișoreni, (așa pretind dâșii!) le dă vestea, că... tot cu „Simplonul“

ese din țară și d. ministru Angelescu.

În urma lecției din așun, (nu mai spunem cine le-a dat-o, — să nu-l punem în conflict cu inima acră a lui Dalailama...), toți au fost în păr și devreme la sosirea trenului în gara „Domnița Elena“.

Iar surpriză! În locul celui așteptat, — a d-lui dr. Angelescu, ministrul școlilor, s'a dat jos numai d. profesor Brazei, care-i informează... că nici vorbă de plecarea d-lui dr. Angelescu, însă, merge la Paris ministrul armamentului, d. general Paul Angelescu...

Pierzându-și iar cheia rațiunii, deșteptii de ei, ca să și ia poză... că n'au venit în întâmpinarea nimănuia (ca și cum generalul inspector de armată, era ministrul armamentului țării ungurești!), au intrat în restaurantul gării să se cinstească!...

— Bine faceți, — le spuse atunci un ziarist, în batjocură, — că, decând ați venit la putere, tot nu v'ați mai adunat la pelinul lui Manole!

Câți au fost apoi, în ziua a doua a Paștilor, la eșirea din țară d-lui N. Titulescu, nu mai spunem. Fi scuzăm... fiindcă nu le-a funcționat „Biroul de informațiuni“. Altfel ar trebui să-i bănuim de lucruri mai grave!...

Ghinionul îi urmărește însă și pe cei cari-i protejează simandicoasele fețe de maulurile Begheului, după cum se vede în urma celor întâmplare în ziua I de Paști, la Ujságiróklub, — când a fost surprinsă, de către legitim, nu de către amant... o nostimă cuconiță din elita locală, în tandrețe cu un director de bancă!...

Zău! Vreți să știți cum s'a întâmplat... *d'a capo al fine?*... Stați, — că d'abea s'a început! Cele câteva ghionturi date

de legitim, iar repetăm: nu de către amant, curtezanului, în localul de rendez-vous-uri, poreclit în glumă: *Ujságiróklub*, vor fi urmate de un duel, fiindcă macaronarul, (tot el, al dracului!), se simte insultat (?) a trimis martori soțului de păgubaș! Ce-ți este și cu regulile de onoare ale elitei?... Ne temem că până la urmă, al cu pirostriile s'o alege și fără nevestă și tăiat!...

Înainte de-a pune punct nației despre idila din bordelul amintit, — pentru astăzi, numai! — să explicăm dece-am subliniat că... legitimul și nu *amantul*: Să nu se înțeleagă cumva, greșit! O parte din public știe că, tot la Timișoara și tot cu o cuconiță din elită... se întâmplat acum vre-o doi ani o chestie... aidoma cu cea dela „Ujságiróklub“, cu diferența că, surprinderea n'a avut loc tot la acelaș bordel, (fiindcă nu exista pe vremea aceea, — că de-ar fi existat cu siguranță că tot aci se întâmpla boclucul!), și că... cel care l-a stâlcit în pumni pe noul intrus în viața conjugală era amantul (oficial...); iar legitimul se ruga de el... „*nu mai da, mări, așa 'n el... c'ai să l'omori! Nu mai da, mări!*“...

Ion Begheuanul

### Cupon

Cititorii ziarului „Ecol“ prezentând acest cupon beneficiară de 50 la sută reducere la

### Baia Simay

dela data de 11 la 20 Aprilie. Baia de aburi pentru doamne stă la dispoziție Lunea, Marțea, Joia și Vinerea după amiază în tot timpul susnotat, iar Marțea înainte de amiază, se menține tariful obicinuit. Baia deschisă la orele 6 și jum. dimineața

Dela Delegatul judecătorei rurale Vinga, jud. Timiș-Torontal

Nr. G. 1627/1933/10.

### Publicațiunedelicitatie

Subsemnatul delegat în sensul legii IX, din 1881 § 1o2 resp. XII, din 19o8 § 19 aduc la cunoștința publică, că obiectele următoare: 1 mașină de secerat „Massey Harris“ 1o.ooo lei și 2o mm grâu cu 6ooo lei, care în urma incheierii cu Nr. 824/1933 a judecătorei rurale Vinga, s'a sechestrat în comuna Merțișoara în favoarea urmăritorului Ioan Nagram, domiciliat în Merțișoara repr. prin avocatul dr. Cornel Groșorean din Timișoara în contra urmăritului Adam Hermann domiciliat în Merțișoara pentru încasarea capitalului de 213o lei și acces., prin execuție de escontentare și cari mobile s'au prețuit în suma de lo.oco lei, — se vor vinde la licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, în baza incheierii Nr. 824/1933 a judecătorei rurale Vinga se fixează termen pe ziua de 18 Aprilie anul 1934 orele 15 p. m. la domiciliul urmăritului în comuna Merțișoara și toți acei cari au voie a cumpăra, sunt invitați prin această publicațiune cu observarea aceia, că lucrurile sus amintite vor fi vândute în sensul legii LX. din 1881 § lo7 și lo8, celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretențiunea care e de încasat face 2130 lei capital, dobânzi cu 10% socotite din ziua de 16 Ianuarie 1933, iar speșele până acum stabilite sunt 2344 lei.

Intrucât mobilele care ajung la licitație ar fi fost sechestrare și de alții și aceștia și-ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonanță și în favorul acestora în sensul § 20 din legea XII din 1908.

Vinga, la 3 Aprilie 1934.

Se va comunica:

1. Tabla de afișare a judecătorei.
2. Primăria comunei Merțișoara.
3. Percepția Vinga.
4. Dr. Cornel Groșoreanu av. Timișoara.
5. Adam Hermann Merțișoara.
6. Rudolf Ponnert av. Timișoara.

Delegat judecătoresc Director c. f.

Indescifrabil.

## Cinematograful

**CENTRAL**  
Fredric March, Gary Cooper și Miriam Hopkins în

### Trei și una

Regia: ERNST LUBITSCH

**SELECT**

### Tu ești adorata mea!

Comedie muzicală  
Käthe Nagy, Karl Ludwig D.

**CORSO**

Programul de azi  
Publicul și-a dat verdictul!  
Așa de frumos e filmul

## Tinerete,

a ta e vieța

că mulți l-au văzut de două și chiar de trei ori. Succesul este formidabil

JOSEPH SCHMIEDT cel mai bun tenor al lumii. Szöke Szakáll, Lilian Dietz

VINE! VINE!

## IRENE DUNNE

cea mai mare artistă din America în filmul cel mai bun din sezonul aceasta

## COCOANA!

**URANIA**

### Simfonia durerii!

cu Dorothea Wieck

**POȘTA REDACȚIEI**

Rugăm pe toți corespondenții și colaboratorii noștri, ca în viitor, să trimită manuscrise numai la redacția din Arad.

Răspuns: „Nu au avut. Aceste teritorii sunt părți întregitoare ale teritoriului milenar al Ungariei; ele nu au aparținut niciodată statelor vecine. Statele successorale nu sunt formațiuni create de cauze istorice, geografice și economice. Pe ele le-a creat pofta de jaf (rablovagy), violarea alianțelor și trădarea, revoluția din Octombrie (e vorba de revoluția lui Karolyi din Octombrie 1918) și comunismul; formarea lor (a statelor successorale) este o pagină rușinoasă în istoria omenirii“.

Intrebarea 80: „Ne putem noi împăca cu ciuntirea patriei noastre?“

Răspuns: „Gloria trecutului și prezentul jalnic protestează numai la gândul împăcării cu această ciuntire. Maghiarul cinstit nu se va putea împăca niciodată, niciodată cu ciuntirea patriei noastre“.

Intrebarea 81: „De unde și dela cine putem aștepta schimbarea soartei jalnice a patriei noastre?“

Răspuns: „Nu dela resemnarea în cumplita situație actua-

lă, pentru că aceasta ar fi identică cu gândul morții; nu dela înțelegerea, sprijinul și protecția marilor puteri; nu dela nădejdea prăbușirii statelor successorale din jurul nostru, ci numai dela noi, dela puterile noastre, dela convingerea nezdruincată că maghiarimea unită pentru salvarea vieții ei, deci pentru realizarea celui mai sfânt scop, va putea înțoarce cu puterea brațelor ei soarta norocului din fagașul dezastruos pentru noi, de azi“.

Ideile pe care le găsim în lucrările acestea, care nu au caracter oficial, stăpănesc și instrucțiunile oficiale. Astfel programa analitică și instrucțiunile în școlile primare catolice întocmite de Episcopatul catolic maghiar în conferința ținută la 17 Martie 1926, vorbind la pag. 185-190 de învățământul geografiei, prevăd pentru corpul didactic următoarele: „Frontierele dela Trianon nu constituie o piedică pentru că întreagă Ungaria Mare să fie predată ca o unitate naturală indivizibilă și inseparabilă... numai după ce copiii vor

cunoaște întreagă Ungaria Mare, le vom descoperi în toată cruzimea ei aspră, durerea și ciuntirea noastră. Numai după ce au cunoscut, au prețuit, au iubit în forma ei desăvârșită și în circulația sângelui ei, întreaga Ungarie, numai atunci vor ști, mai ales vor și simți, ce este Ungaria ciuntită“ (pag 187).

Conform acestor instrucțiuni, programa analitică prevede la studiul geografiei: „Se vor preda după regiunile desfăcute de Ungaria“. După arătarea acestor regiuni, programa analitică spune: „Din cele învățate până aci, elevul a cunoscut Ungaria întreagă. După aceasta poate urma compararea intereselor culturale și materiale ale teritoriului actual al Ungariei și ale părților deslipite“. Firește, nu se vorbește decât de identitatea acelor interese. De aceea în programa analitică urmează: „Bazinul Dunării de mijloc, ca unitate naturală. Granițele naturale și politice ale patriei noastre“, sub aceste granițe naturale înțelegându-se cununa Carpaților.

În același spirit impune predarea geografiei Ungariei și ordinul No. 80.000 din 1927, al Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor dela Budapesta.

Cea mai bună dovadă a spiritului în care se face instrucțiunea în școlile publice ale Ungariei o oferă însăși manualele, care se folosesc în școlile amintite. De aceea ne vom ocupa de un număr mare de manuale.

### I. Geografia

1. I. Karl și G. Vargha, „Patria noastră“, pentru clasa I a școlilor secundare. Ediția prelucrată conform noului plan de învățământ. Manualul a fost aprobat de Ministerul Instrucțiunii și Cultelor cu No. 76.659/III din 1925. Partea I a cărții, la pag. 5-24, după câteva noțiuni sumare asupra globului terestru, dă o descriere mai amănunțită a Budapestei. Partea a II-a și a III-a (pag. 25-112) dau geografia Ungariei Mari sub titlul general: „Descrierea amănunțită a Patriei noastre“. Sub „Patria noastră“,

manualul aprobat de Ministerul Instrucțiunii și întocmit conform ordinului amintit, pe care autorii îl citează de altfel în prefața cărții, înțelege Ungaria în granițele anterioare tratatului dela Trianon. Astfel se dă elevilor, ca aparținând patriei lor, descrierea însoțită de hărți și ilustrații a tuturor teritoriilor care astăzi aparțin statelor successorale. Nicăeri în cele 90 de pagini ale acestei părți a cărții nu se amintește, măcar în treacăt, că Transilvania nu mai face parte din Ungaria. Descrierea aceasta a Ungariei de eri se încheie cu următoarele cuvinte: „Pentru o mai bună administrare, patria noastră e împărțită în județe și în municipii. Județele avem 63, respectiv împreună cu județele dincolo de Drava 71, iar municipiile împreună cu Fiume și Budapesta avem 27“. Elevii clasei I a școlilor secundare maghiare trebuie deci să știe că Ungaria are și astăzi 71 de județe, câte avea înainte de război și că orașul și portul Fiume aparține și astăzi Ungariei. (Continuare în numărul viitor).

Vieța sportivă

# Rezultatele matchurilor internaționale pascale

— Ripensia și Universitatea învingătoare; Gloria Cfr., Crișana, CAO și România învinse; iar Unirea Tricolor la egalitate cu Kispest —  
— Scandalul dela Arad —

**București**

Ripensia—Kispest 4:3 (3:0).

In prima zi de Paști campioana națională Ripensia a întâlnit într'un match amical profesionista maghiară Kispest.

Victoria a revenit Ripensiei după un joc mare, la care maghiarii au depus toate eforturile pentru a egala situația, fiind desavantajați după repriza întâia cu nu mai puțin de trei puncte.

Matchul a fost arbitrat de d. Kifando în fața a lor 7000 spectatori.

Primul punct a fost înscris în minutul 4 de Beke. După 15 minute Ciolac urcă scorul la 2:0, ca mai apoi imediat tot dânsul să marcheze ultimul punct al reprizei (3:0).

In minutul 1 al reprizei a doua Szebehely marchează primul punct al oaspeților (3:1) După 7 minute tot dânsul reduce scorul la 3:2. Egalarea, așteptată de toată lumea în urma jocului slab al Ripensiei din repriza a doua, sosește în minutul 25 prin goalul lui Szepes.

Cu trei minute înainte de sfârșitul matchului Zombory stabilește din penalty punctul care a adus victoria campionilor noștri naționali.

Cei mai buni dela învingători au fost: Bindea, Beke, Ciolac, Dehelean și Dobai.

Ripensia: Zombory—Burger, Agner—Hrehuss, Cotormani, Dehelean—Bindea, Beke, Ciolac, Schwartz și Dobai.

Unirea-Tricolor—Transilvania 8:3 (3:2)

Match pentru Cupa României jucat Duminecă. Punctele au fost înscrise în ordinea următoare: min. 3 Seifert (U.-Tr.) min. 6 Nicoară (Tr.), min. 30 Bodi (Tr.), min. 34 Seifert (U.-Tr.), min. 40 Drăgulescu (3:2).

In repriza a doua arădanii n'au mai putut rezista.

Unirea-Tricolor înscris în această repriză 5 puncte prin Seifert, Florea, Bogdan, Popescu și Drăgulescu, iar Transilvania unul prin Filimon.

Unirea-Tricolor—Kispest 0:0

Matchul s'a jucat Luni a doua zi de Paști.

Bucureștenii puteau învinge dacă Seifert nu rata o lovitură liberă dela 11 metri.

A arbitrat corect d. Petrescu.

Ripensia - Venus 7:2 (2:1)

Match amical, desfășurat Luni înaintea celui internațional: U.-Tricolor—Kispest.

Campionii au meritat victoria. Au marcat: Bindea (2), Dobay (3), Ciolac și Zombori pentru Ripensia, iar pentru Venus Albu și V. Vâlcov.

**Arad**

Szeged FC—Gloria CFR 3:2 (0:1)

Maghiarii n'au meritat victoria, cu toate încurajările sovietice ale confrăților lor arădani. Nu s'au auzit la teren decât: *trăiască Ungaria, ungerii, tempo maghiari, etc.*

Strigătele au fost scoase de fanatecul public al AMEFEL, pentru care fapt matchul de a doua zi Szeged FC—AMEFA a fost interzis de Ministerul de Interne.

Repriza întâia a decurs cu superioritatea arădanilor, Dobra marcând un punct a la profi.

După pauză Gerle egalează. In minutul 26 Korany schimbă scorul la 2:1, ca mai apoi Szojka să înscris ultimul punct maghiar (3:1).

In ultimul minut Mercea execută admirabil o lovitură de corner, reluată în plasă cu capul de Mărienuț (3:2).

Gloria: Halga—Hustig, Volentir—Săbău I, Dobra (Faur I) Faur I (Kerekes)—Mărienuț, Tabac, Ökrös, Fodor, Mercea.

De remarcat că ultimele două puncte ale Szeged-ului au fost înscrise după ce Dobra a părsărit lovit terenul. Apoi au lipsit din formație Pecican, Igna și Faur II.

Ökrös n'a făcut nimic în postul de înaintaș centru. S'a împiedecat în minge tocmai când era singur la 2 metri de poarta ungurească!!

Tabac a muncit mult, dar nu și-a servit coechipierii la timpul oportun. Ar fi de dorit totuși ca tribuna să nu-l mai tachineze, fiindcă se emoționează și mai puternic.

A plăcut dela Gloria Dobra, Hustig, Mercea, apoi Halga și Volentir (au ambii pe conștiință goalul al doilea).

AMEFA—Olimpia PTT 2:2 (2:1)

In rândurile petetiștilor au activat și câțiva foști jucători cari au părsărit formația din diferite motive (Barbu I și II, Cuedan, Gabor, etc.)

Punctele Olimpiei au fost înscrise de Barbu I și II.

Cel mai bun depe teren a fost Gabor, mijlocas dreapta, de prezent la A. S. C. A. M. București. Tehnica și stilul lui de joc a entuziasmat întreaga asistență, amintind de venusistul Eissenbaiser atât de admirat la Arad.

Luni, la Arad, nu s'a jucat nici un match. Gloria comb. s'a deplasat la Pecica unde a învins Virtutea la 3:2 (0:2). Arădanii au înscris prin Săbău I, Leszni și Fodor.

**Orade**

Soroksár—Crișana 3:1 (1:1)

Duminecă Crișana a suferit prima înfrângere dela o echipă maghiară în ultimii ani.

Punctul orădanilor a fost marcat de Nagy Odon care a deschis scorul. A egalat Váli.

In repriza doua Zimonyi a înscris de două ori.

Soroksár—CAO 5:1 (2:0)

Punctul CAO-ului a fost înscris de Ronai.

**Cluj**

Universitatea—Nemzeti 2:1 (0:1)

Universitarii au meritat victoria. Pentru U. au marcat Ploeșteanu și Sepi, iar pentru Nemzeti Odr.

A arbitrat corect d. Mureșan.

Nemzeti—România 3:1 (0:1)

In repriza întâia clujenii au dominat net, conducând cu 1:0 prin punctul marcat de Mureșan. După pauză ungerii au înscris trei puncte prin Bihami (2) și Odr.

**Timișoara**

Chinezul—CAO 2:2 (2:1)

Match amical desfășurat Duminecă. Orădanii n'au putut termina numai la egalitate, și asta după efortări uriașe.

Pentru Chinezul a marcat Lotter și Glasz, iar pentru CAO Covaci și Mosko.

ILSA—CA Arad 3:1 (2:1)

Scorul a fost deschis de Ianoviciu (CAA) ca mai apoi Török să egaleze. In min. 40 Stetz stabilește rezultatul primei reprize (2:1). După pauză Török înscris ultimul punct pentru timișoreni (3:1).

Cel mai bun din 22 a fost portarul arădanilor Enderffi. Dela localnicii au jucat bine Punga, Török și Klimek.

Rapid—Electrica 2:1 (2:1)

Match amical.

**Reșița**

Duminecă: SG Arad—Muncitorii 3:3 (3:1). RGMT—UDR 0:0.

Luni: SG Arad—Muncitorii 3:1 (2:1). RGMT—UDR 1:1 (1:0).

**Lugo**

DVTK—Germania Muncitorii 4:1 (1:1).

DVTK—Vulturii 3:1 (2:0).

**Petroșeni**

Jiul—Hakoah (Arad) 4:1 (1:1). Duminecă. Pentru Jiul au marcat două goaluri însuși arădanii (în propria poartă!) Și când te gândești că Hakoah este, — și ar vrea să rămână, — campioană a Aradului.

TEATRUL MUNICIPAL TIMIȘOARA

VINERI, 27 APRILIE 1934

PALATUL CULTURAL ARAD

SĂMBĂTĂ, 28 APRILIE 1934

UN SINGUR CONCERT

DAT de CELEBRUL VIOLONIST'

BRONISLAW

HUBERMAN

LA PIAN

PROF. SIEGFRIED SCHULTZE

DIN VIENA



BILETELE (95—295 LEI), PENTRU TIMIȘOARA, LA CASA TEATRULUI, TELEFON No. 102 — LA ARAD, LA LIBRĂRIA ȘANDOR, TELEFON No. 511

## Populația orașelor din Rusia subcarpatică

După isvor unguresc, recensământul dela 1930 din orașele Ruteniei prezintă următoarele date:

Ungurii au în Beregsas 52.2 procente, în Seleușul Mare 24.8 procente, în Muncaci 22.5 procente, iar în Uzhorod 17.8 procente. Conform legii, care prevede că în orașele cu mai puțin de 20 la sută o minoritate sau alta își pierde dreptul să-și folosească limba maternă în desbaterile autorităților, în școli, etc., s'a luat acest drept ungerilor din Uzhorod și se păstrează în celelalte trei orașe.

Evreii sunt în majoritate relativă în Muncaci, unde reprezintă 36 procente din populație. Rutenii sunt în acest oraș 26 procente, cehoslovaci 10.8 procente, ungerii 21.5 procente. În Beregsas evreii sunt 21.3 procente, în Seleuș 27.8 procente, în Uzhorod 23.3 procente.

La Muncaci, unde, precum s'a văzut, evreii reprezintă 36 procente din populație, numărul mozaicilor este de 11.373, iar al evreilor de 8869; diferența e trecută la ungeri.

Rutenii sunt în Seleuș 41.7 procente, iar cehoslovacii 4.5 procente.

La Uzhorod rutenii sunt 24.7 procente, în cehoslovacii 31.7 procente.

Sporul ungerilor, dela 1920 până la 1930, este în procente următorul:

Beregsas 9.7 procente, Muncaci 12.9 procente, Seleuș 24.8 procente, la Uzhorod au scăzut cu 41.6 procente.

Deoarece, însă, celelalte neamuri s'au sporit în proporție și mai mare, sporul unguresc n'a putut influența descreșterea populației maghiare în raport cu totalul populației.

Incercați restaurantul

AZUGA

(fost KISPIPA)

Bere la pahar Azuga, specialitatea Caraiman se găsește numai aici; gratar special, ciorbă de burtă și tot felul de mâncări românești. Menue și abonamente. Muzică țigănească

Proprietar:

Emil Schnabel, Orade

Arad. BAIA SIMAY cu ocazia aniversării de 50 ani dela înființare, repetă tariful scăzut dela data de 11 la 20 Aprilie.

In acest termen publicul care prezintă cuponul din ziarul nostru primește orice bilet de baie cu jumătate preț.

Baia de aburi pentru doamne stă la dispoziție Lunea Marția, Joia și Vinerea.

Citiți și răspândiți

„E c o u l“

FUMATI

delicioasele fabricate ale

Casei Autonome a Monopolului R. R.

Fiecare doamnă elegantă poartă mănuși

WESTEND

Cele mai fine, cele mai durabile și cele oo mai ieftine oo

# Comemorarea revoluției lui Horea la Arad

— Va conferența d. Octavian Goga —

Cercul studenților arădani din București, precum am mai arătat în coloanele ziarului nostru, organizează pe ziua de Duminecă, 15 Aprilie, un mare festival comemorativ, închinat revoluției lui Horea, dela care s'au împlinit anul acesta 150 de ani.

## Programul comemorării

La orele 10 va avea loc un Te-Deum festiv la catedrală, oficiat de P. S. Sa Episcopul Grigorie.

După Te-Deum se va începe la Palatul Cultural, la orele 11, comemorarea eroilor revoluției, spunându-și cuvântul

reprezentanții tuturor societăților românești din oraș.

Comemorarea se va continua după masă la orele 4 la Teatrul Comunal, printr'un festival al cărui punct culminant va fi conferința d. lui Octavian Goga.

Festivalul se începe cu cântecul „Salut”, de Ciprian Porumbescu.

Urmează apoi conferința d. lui Octavian Goga, iar după aceasta următoarele puncte:

„Pe-al nostru steag” (cor); „De demult”, de O. Goga, declamată de d. O. Gherman; doine și cântece populare, solo de Nicoară Sasu; „Roata dela Bălgrad”, de Silvestru Moldo-

van, recitată de d. G. Moțica; „Lugojana nouă”, cor.

După o scurtă pauză se va juca apoi drama istorică în două acte „Zorile” de St. Olosif, apoi festivalul se va încheia cu o cuvântare a d. lui A. Crișan, președintele Cercului Studențesc.

Iși dă concursul la festival corul „Armonia”.

## Serata studentescă

Seara va avea loc, dela orele 10, o serată dansantă la Cercul Românesc, închinată aniversării unui deceniu dela înființarea cercului studenților arădani din București.

# Scandaloasa „gală” internațională la Arad

(Urmare din pagina I-a).

internaționale, despre „sălbăticiile, publicului românesc din Arad.

Bineînțeles că reclamația ar fi fost făcută de mecenatul clubului șovinist muncitoresc AMEFA., ai cărui membri, — azi desigur necunoscuți, — au scos răcnete de animale feroce pentru încurajarea confrăților de dincolo de Tisa, iar jucătorilor români spunându-le: valahi puturoși!

Asta la Arad, după 16 ani dela Unire!!!

Și minoritatea maghiară se mai plânge încă de asupra din partea autorităților noastre!

## Unde-i buba?

De cele întâmpalte Duminecă, o mică vină au și autoritățile, cari au deschis larg frontierele în fața echipelor sportive maghiare, — cari vizitează mai ales Ardealul! — și dela cari nu câștigăm nimic, doar că fac propagandă șovinistă și ne scot întotdeauna din țară o frumoasă sumă de bani.

Dacă totuși, însă, sportul nostru are nevoie de întâlniri internaționale, se poate foarte ușor apela la formațiile din: Jugoslavia, Cehoslovacia și Polonia, cari sunt cel puțin tot atât de bune ca cele din Ungaria, scutind astfel spectatorul român din Ardeal, să se simtă mic, — aci în țara lui, — în fața spectatorului de origine maghiară, care are curajul să afirme în gura mare ceea ce vrea, fără să-i pese de autorități!

## Intervine Ministerul de Interne

Faptul petrecut Duminecă pe arena sportivă din Arad a fost imediat raportat Ministerului de Interne, care a interzis apoi matchul următor, din a doua zi de Paști, al FC Szeged-ului, cu AMEFA.

În urma ordinului primit din Capitală, autoritățile locale au luat măsurile necesare, evacuând terenul cu mult înainte de ce ar fi trebuit să înceapă matchul, spre marea disperare a publicului evreo-maghiar ca-

re a scăpat ocazia de a mai manifesta odată în contra noastră.

Și astfel s'a încheiat programul dela Arad al „marilor” întâlniri internaționale de Paști, maghiarii et comp., arătându și din nou loialitatea pentru acea-

stă prea tolerantă Țară Românească.

Credem că după toate acestea, frontiera noastră va rămâne de aci înainte definitiv închisă pentru echipele sportive din Ungaria!

C. Șirianu

# „Paștile negre ale ceferiștilor unguri”

— Inventii și alte mistificări —

Sub titlul acesta, presa budapestană dă alarma în contra măsurilor ce s'au luat în ajunul Paștilor față de slujbașii minoritari dela CFR, cari nu se 'mpacă cu statul român.

E vorba de noile examene de limba română la care sunt supuși și de schimbările de mecanici minoritari cu mecanici români întâmpalte în zonele de graniță.

Firește, măsurile acestea de apărare sunt prezentate de presa iredentistă drept prigoana care nu ține seamă de faptul că slujbașii maghiari ai căilor noastre ferate sunt cu

mult mai utili — așa spune această presă — decât slujbașii români.

Ca un exemplu, se arată în aceste articole de alarmă că un ceferist maghiar din ținutul Aradului a salvat de curând un tren regal care era să se ciocnească.

Cititorii știu că-i vorba de șeful stației din Săvârșin, căruia — după ciocnirea ce au evitat-o conducătorii trenului regal, și nu personalul stației Săvârșin, — presa maghiară dela noi i-a dat un certificat de bună purtare, spre a fi acum exploatat la Budapesta.

## Studierea stratosferei

Moscova. — Conferința de studii a stratosferei și-a terminat lucrările sale, hotărând a convoca la Moscova congresul mondial pentru studiarea stratosferei.

## Serbarea normaliştilor arădani la Şiria

Elevii din clasa VII. a școlii normale de Băeți din Arad, aranjează la 14 Aprilie a. c. o serbare urmată de bal în saloanele Hotelului Central din Şiria. Programul serbării e următorul: Cuvânt de deschidere. Cor: Imnul Școalelor normale. Recitare: Focul dragostei dintâiu poezie de V. Militaru. Duet de violină: Mozart. Tabloul: Rugămintea din urmă, poez de Gh. Coșbuc. Arcașul, cor. Recitare: Dragoste nvrăjbită poezie de Gh. Coșbuc. La sfârșit se va juca piesa: O noapte furtunoasă de I. L. Caragiale.

## Un „idol” al slovacilor din Ungaria

La sfârșitul acestei săptămâni are loc la Vigado din Budapesta un mare ospăț, ce și-l organizează cu prilejul jubileului de 25 de ani de gazetărie directorul ziarului iredentist „Magyarság”, Ștefan Milotay. Reținem din lista participanților societatea culturală a slovacilor din Budapesta.

E o participare impusă, care nu putea lipsi din programul sărbătoririi unui maghiar care se ocupă în vremea din urmă cu o mare predilecție de Slovacia, inundând această provincie cu afixe incendiare.

## ABONAMENTE:

Lei 500 pe an, 275 pe 6 luni, 150 pe 3 luni.

Pentru bănci, cafenele, industrii, toate instituțiile particulare și administrațiile publice: lei 1000 anual, 600 pe 6 luni, 300 pe 3 luni, în străinătate: 2000 lei anual.

# Informațiuni

D. N. Titulescu, ministrul afacerilor străine, a plecat Luni, a doua zi de Paști, la Belgrad, de unde se va duce apoi la Geneva. D-sa a părăsit țara Luni, cu acceleratul, prin punctul Jimbolea.

Cu data de 12 Aprilie se înființează pentru județul Maramureș o nouă administrație de constatare.

Cu prilejul concertului simfonic al orchestrei regimentului de gardă al M. S. Regelui, concert ținut în Arad la 11 Martie 1934, s'a realizat un venit de câteva mii lei.

M. S. Regele a binevoit a dispune ca să se distribuie săracilor din Arad acest fond.

Potrivit acestui înalt Ordin, domnul general Gheorghe Argeșeanu, Comandantul Diviziei I Cavalerie, a împărțit, domniasa personal, această sumă câtorva familii nevoiașe din Arad, în special femei văduve cu mulți copii, cât și soldaților recunoscuți a avea greutăți familiare mai mari.

Ajutorul acesta, venit pe neașteptate chiar în preajma sfintelor sărbători, a trezit în sulețele celor ajutorați vii sentimente de recunoștință față de cei cari au binevoit a le veni în ajutor.

Invitat de Institutul social „Banat-Crișana”, d. Grigore N. Filipescu, va conferența la Timișoara, Joi, 12 Aprilie a. c., la orele 18, în sala de festivități a Școlii superioare de comerț, despre Arta de a face politică.

Intrarea liberă.

Lista parohiilor „maghiare ortodoxe” din Ungaria, cari se desprind din ierarhia sârbească de Buda ca să se alătore la episcopia înființată deunăzi la Senteș de exrocucul Nemeth (fost preot catolic, trecut la ortodoxie numai ca s'ajungă vlădică al „maghiarilor” ortodocși), s'a mai sporit săptămâna trecută cu o parohie din jud. Pestiliș.

Aflăm, de altă parte, că orașele Senteș și Seghedin au dăruit case parohiale pe seama comunităților trecute la nou-inființata episcopie a exrocucului Németh.

Cercul de recrutare Arad, aduce la cunoștință că pe ziua de 12 Aprilie 1934, trebuie să se prezinte la Cercul de Recrutare Arad-Cetate, pentru încorporare toți tinerii contingentului 1934, născuți în anul 1912, depe raza acestui Cerc, cărora li s'a trimis deja ordine de chemare individuale în acest scop.

Se vor prezenta punctual chiar dacă ordinnul de chemare eventual nu i-a parvenit până la această dată, cunoscând că în caz contrar vor suferi rigoriile legii.

La Geneva apare sub titlul „Minorită”, o revistă scoasă de faimosul Gustav Kövér, cel expulzat dela Orade. E de prisos să mai spunem că-i o publicație infamă, scoasă pe bătaia iredentei ungurești ca să calomnieze România.

D-na Eugenia Șt. Ciceo-Pop, văduva regretatului luptător național, a suferit Sâmbătă, în ajunul Paștilor, un accident din cauza moșia sa dela Conop, alunecând și alegându-se cu o lucație la piciorul drept. Venerabila matroană a fost adusă imediat la sanatoriu Terapia din Arad.

Se știe senzația ce a produs-o la începutul iernii dispariția fără urmă a plutonierului Anton Cristea din Timișoara.

Cadavrul dispărutului a fost în sfârșit găsit în primele zile de Paști, fiind aruncat la mal de apele Begheului.

Cadavrul prezintă urme de leziuni grave, ceea ce face să se presupună că regretatul plutonier a fost victima unor bandiți, mai ales că avea la el în ziua dispariției 60 de mii de lei.

Noua licitație (a treia) a Căminului Orășenești din Arad a fost fixată pe ziua de 26 cr.

La Chișoda-Nouă a explodat la Paști un treasc, cu ocazia procesiunii bisericești. Din furtună nu s'a înregistrat niciun accident.

Articolul d-lui Zenobie Păclășanu ce-l publicăm în foiletonul nostru, este reprodus din ultimul număr al „Revistei Fundației Regale”. Il reproducem pentru prețioasele revelații ce le conține, ca să fie cunoscut îndeosebi și pe granița noastră.

## Condamnări în Ungaria pentru spionaj

Ziarele budapestane anunță abia acum, că la 11 Ianuarie crt. a fost condamnat de curtea marțială maghiară pentru spionaj cetățeanul român Ieremiaș Herman, la 7 ani temniță, iar la 9 Febr. crt. au fost osândiți la 13 ani temniță, tot pentru spionaj, cetățeanul cehoslovac Bela Berencsy, și la 10 ani fostul slujbaș din poliția maghiară G. Bajdik.

## Studentești

Sătmar, 10. — Studenții din răsăritul Sătmarului s'au organizat într-o „Societate a Studenților Oșeni”, sub președinția d-lui Emil Demian, student în drept cu scopul ca să propage cultura în Țara Oașului.

Noua societate va aranja la 14 Aprilie o mare petrecere dansantă în saloanele „Dacia” din Sătmar. Balul va fi precedat de o conferință a d-lui Dr. Eugen Barbul, directorul general al bibliotecii Universității din Cluj.

## Dela Federația Asociațiilor și Sindicatelor prof. CFR

Față de nedumerirea în care se găsește personalul C. F. R. în ce privește încadrarea, comitetul central al Federației decis ca președinții filialelor asociațiilor și sindicatelor profesionale C. F. R. să fie convocați pe ziua de Duminecă 15 Aprilie a. c. la sediul Federației palatul soc. „Locomotivă” pentru a hotări asupra demersurilor ce urmează a se face pe lângă forurile superioare vederea soluționării acestor chestiuni care frământă de o vreme amar de vreme masa de feristă.

Rugăm pe toți abonații în restanță, să ne expedieze pe adresa din Arad, sumele ce ne datorează.

Cețiți și răspândiți

„ECOUL”